

ΔΩΡΕΑΝ ΟΔΗΓΟΣ ΑΥΤΟΒΟΗΘΕΙΑΣ

Αρκετός όπως είσαι

Ασκήσεις για να ανεβάσεις την αυτοεκτίμησή σου, λίγο λίγο

Εσωτερικός επικριτής · Δυνάμεις · Αυτοσυμπόνια · Πρόγραμμα 14 ημερών

Δημήτριος Παγώνης

συγγραφέας του βιβλίου «Εν Πλω» · yourspiritualquest.com

ΠΡΙΝ ΞΕΚΙΝΗΣΕΙΣ

Αυτοεκτίμηση με απλά λόγια

Σημείωση: οδηγός αυτοβοήθειας

Οι ιδέες εδώ είναι για αυτοβοήθεια και προσωπική φροντίδα. Δεν είναι ιατρική συμβουλή, διάγνωση ή θεραπεία και δεν αντικαθιστούν τον γιατρό ή τον ψυχολόγο σου. Αν κάτι σε δυσκολεύει έντονα ή κρατά καιρό, μίλησε με έναν ειδικό.

Αυτοεκτίμηση είναι η γνώμη που έχεις για τον εαυτό σου. Δεν σημαίνει να πιστεύεις ότι είσαι τέλειος. Σημαίνει να πιστεύεις ότι αξίζεις, με τα καλά και τα λάθη σου.

Η χαμηλή αυτοεκτίμηση συχνά ξεκινά από παλιά: αυστηρά λόγια, απορρίψεις, δύσκολες εμπειρίες. Δεν φταις εσύ. Είναι όμως κάτι που μπορείς να φροντίσεις, σαν κήπο: λίγο πότισμα κάθε μέρα.

Ο οδηγός έχει τρία μέρη:

1. Τι λέω στον εαυτό μου (σελ. 3, 7).
2. Τι έχω ήδη: δυνάμεις, μικρές επιτυχίες (σελ. 4-6).
3. Πώς στέκομαι στον κόσμο: σύγκριση, «όχι», μικρές προκλήσεις (σελ. 8-10).

Πώς να χρησιμοποιήσεις τον οδηγό

- Τύπωσε τα φύλλα εργασίας ή γράψε σε ένα τετράδιο.
- Μην τα κάνεις όλα από την πρώτη μέρα. Η σελίδα 11 σου δίνει σειρά.
- Δώσε χρόνο: οι αλλαγές θέλουν συνήθως μερικές εβδομάδες.
- Γράφε με καλοσύνη, όπως θα έγραφες για έναν φίλο.

ΜΕΡΟΣ 1

Τι μου λέει ο εσωτερικός επικριτής

Για μία εβδομάδα, όποτε ακούς μέσα σου μια σκληρή φωνή, γράψε τι είπε. Μετά γράψε τι θα έλεγες σε έναν καλό φίλο στην ίδια θέση.

Τι έγινε	Τι μου είπε ο επικριτής	Τι θα έλεγα σε έναν φίλο

Παράδειγμα

Ξέχασα μια συνάντηση → «Είσαι άχρηστος, πάντα τα χαλάς.» → «Όλοι ξεχνάμε. Ζήτα συγγνώμη και βάλε υπενθύμιση.»

ΜΕΡΟΣ 2

5 πράγματα που μου αρέσουν σε μένα

Μπορεί να είναι μικρά: «φτιάχνω καλό καφέ», «είμαι συνεπής», «ξέρω να ακούω». Κράτα αυτή τη σελίδα κάπου που θα τη βλέπεις.

1

2

3

4

5

Καλά λόγια που μου έχουν πει άλλοι (ακόμα κι αν δεν τα πίστεψα τότε):

«Δεν χρειάζεται να γίνω κάποιος άλλος για να αξίζω.»

ΜΕΡΟΣ 2

Οι δυνάμεις μου

Τσέκαρε όσα σου ταιριάζουν, έστω και λίγο. Μετά διάλεξε δύο που θα χρησιμοποιήσεις πιο συχνά αυτή την εβδομάδα.

☐ Υπομονή	☐ Χιούμορ	☐ Καλοσύνη
☐ Οργάνωση	☐ Δημιουργικότητα	☐ Ειλικρίνεια
☐ Επιμονή	☐ Περιέργεια	☐ Θάρρος
☐ Ακούω τους άλλους	☐ Μαγειρεύω	☐ Φτιάχνω πράγματα
☐ Ηρεμώ τους άλλους	☐ Μαθαίνω γρήγορα	☐ Συνέπεια
☐ Προσαρμόζομαι	☐ Φροντίζω	☐ Βλέπω λεπτομέρειες
☐ Γράφω / μιλάω καλά	☐ Συγχωρώ	☐ Δουλεύω σε ομάδα

Άλλες δυνάμεις μου:

Δύναμη	Πώς θα τη χρησιμοποιήσω αυτή την εβδομάδα

ΜΕΡΟΣ 2

Ημερολόγιο μικρών επιτυχιών

Κάθε βράδυ, γράψε τρία πράγματα που κατάφερες, όσο μικρά κι αν είναι: «σηκώθηκα παρότι ήμουν κουρασμένος», «είπα την άποψή μου», «τηλεφώνησα στη μητέρα μου».

Μέρα	1	2	3
Δευτέρα			
Τρίτη			
Τετάρτη			
Πέμπτη			
Παρασκευή			
Σάββατο			
Κυριακή			

ΜΕΡΟΣ 1

Το διάλειμμα αυτοσυμπόνιας

Μια άσκηση ενός λεπτού για τις δύσκολες στιγμές, από το Greater Good Science Center του Πανεπιστημίου Berkeley. Κόψε την κάρτα και κράτα τη μαζί σου.

1

Πρόσεξε

«Αυτή είναι μια δύσκολη στιγμή.»

2

Θυμήσου

«Όλοι οι άνθρωποι περνάνε δύσκολες στιγμές. Δεν είμαι μόνος.»

3

Φρόντισε

Βάλε το χέρι στην καρδιά: «Ας είμαι καλός με τον εαυτό μου.»

Κάρτα τσέπης

1. «Αυτή είναι μια δύσκολη στιγμή.»
2. «Δεν είμαι μόνος σε αυτό.»
3. «Ας είμαι καλός με τον εαυτό μου.»

✂ κόψε στη διακεκομμένη γραμμή

ΜΕΡΟΣ 3

Όταν συγκρίνομαι

Στα κοινωνικά δίκτυα βλέπεις τη βιτρίνα, όχι την αποθήκη. Την επόμενη φορά που θα συγκριθείς με κάποιον, συμπλήρωσε αυτό.

Με ποιον συγκρίθηκα και σε τι;

Τι βλέπω από τη ζωή του;

Τι μάλλον ΔΕΝ βλέπω;

Τι ακριβώς θέλω εγώ από αυτό; (η ζήλια ως πυξίδα)

Τρία πράγματα στα οποία είμαι καλύτερα από πέρσι:

Τρία πράγματα για τα οποία είμαι ευγνώμων σήμερα:

ΜΕΡΟΣ 3

Λέω «όχι» με ευγένεια

Όταν λες πάντα «ναι» για να μη στενοχωρήσεις κανέναν, λες στον εαυτό σου ότι οι ανάγκες σου δεν μετράνε. Ξεκίνα από μικρά.

Φράσεις που βοηθούν

- «Αυτή τη φορά δεν μπορώ, ευχαριστώ που με σκέφτηκες.»
- «Άσε με να το σκεφτώ και θα σου πω αύριο.»
- «Μπορώ να βοηθήσω με αυτό, αλλά όχι με εκείνο.»
- «Δεν μου ταιριάζει, αλλά σου εύχομαι να πάει καλά.»

Τι μου ζήτησαν	Τι ήθελα να πω	Τι θα πω την επόμενη φορά

ΜΕΡΟΣ 3

Η σκάλα των μικρών προκλήσεων

Η αυτοεκτίμηση χτίζεται με την εμπειρία του «τα κατάφερα». Γράψε μικρές προκλήσεις, από την πιο εύκολη (κάτω) ως την πιο δύσκολη (πάνω). Ανέβαινε ένα σκαλί τη φορά.

7	☐
6	☐
5	☐
4	☐
3	☐
2	☐
1	☐

Ιδέες

Να πω την άποψή μου σε μια συζήτηση · Να ζητήσω βοήθεια · Να πάω μόνος για καφέ · Να τελειώσω κάτι που αναβάλλω · Να πω «όχι» σε κάτι μικρό · Να δοκιμάσω κάτι καινούργιο.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

14 μέρες καλοσύνης προς τον εαυτό σου

Μέρες 1-7: παρατηρώ τον επικριτή, γράφω μικρές επιτυχίες, χρησιμοποιώ μια δύναμη.

Μέρες 8-14: πρόσθεσε ένα «όχι», ένα σκαλί από τη σκάλα και λιγότερη σύγκριση.

Μέρα	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Έγραψα 3 μικρές επιτυχίες	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Απάντησα στον επικριτή	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Χρησιμοποίησα μια δύναμη	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Διάλειμμα αυτοσυμπόνιας	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Είπα ένα «όχι» με ευγένεια	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ένα σκαλί από τη σκάλα	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Λιγότερη σύγκριση στα social	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Πώς βλέπω τον εαυτό μου														

Οι γραμμές με πορτοκαλί σημάδι ξεκινούν από τη μέρα 8. Η πορτοκαλί κάθετη γραμμή χωρίζει τις δύο εβδομάδες.

Μετά τις 14 μέρες

Τι άλλαξε; Τι με βοήθησε περισσότερο;

Ποιο βήμα θα κρατήσω;

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Πότε χρειάζεται ειδικός

Οι ασκήσεις βοηθούν πολλούς ανθρώπους, αλλά δεν αντικαθιστούν τον γιατρό ή τον ψυχολόγο. Μίλησε με έναν ειδικό αν:

- νιώθεις έτσι τις περισσότερες μέρες, για αρκετές εβδομάδες,
- σου είναι δύσκολο να δουλέψεις, να κοιμηθείς ή να χαρείς πράγματα που παλιά σου άρεσαν,
- οι σκέψεις σε κουράζουν τόσο που δεν βρίσκεις ανάσα,
- έχεις χάσει την ελπίδα ή νιώθεις ότι δεν έχει νόημα να συνεχίσεις.

Ένας ψυχολόγος μπορεί να σε βοηθήσει με τρόπους που έχουν δοκιμαστεί, όπως η γνωσιακή συμπεριφορική θεραπεία.

Θες να μιλήσεις με κάποιον τώρα; Γραμμή Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης **10306**.
Αν σκέφτεσαι να κάνεις κακό στον εαυτό σου, κάλεσε αμέσως το **1018** ή το **112**.

ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΒΗΜΑ

Για τις μεγαλύτερες φουρτούνες της ζωής έγραψα το βιβλίο «**Εν Πλω**». Μιλά για το πώς κρατάμε το τιμόνι όταν η θάλασσα αγριεύει.

yourspiritualquest.com

Πηγές

- NHS – Raising low self-esteem: <https://www.nhs.uk/mental-health/self-help/tips-and-support/raise-low-self-esteem/>
- Mind – How to improve self-esteem: <https://www.mind.org.uk/information-support/types-of-mental-health-problems/self-esteem/tips-to-improve-your-self-esteem/>
- Greater Good in Action (UC Berkeley) – Self-Compassion Break: https://ggia.berkeley.edu/practice/self_compassion_break
- Γραμμή Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης 10306: <https://10306.gr/>